

Bilimden kurmacaya kadın yarattısı...

Yeni bir 8 Mart önüdeyiz. Kadınıımız, "Göğ ekin" gibi biçilse de bilimden-sanatta yarattısıal öncülüğünü sürdürüyor hep. Çünkü doğanın diyalektik işleyişi kadından yana. Biçen o zalimlere karşın kadın varlık yaratıcı gücüyle akıllı adamların da yolunu açıyor...

O zamanlar dünya henüz çok büyüktü. Uzaklara, başka seslere, başka denizlere gitmek mümkün gibiydi. Şimdiki gibi sonsuz internet ağları falan yoktu, facebook bile yoktu, çekip gidebilirdi insan. Şöhret ise, çok sonra, bütün bunlar yaşandıktan sonra gelecekti, yazarak. Yazarak? Evet, yazarak, ama yazabilmek için, önce terk etmek gerekiyordu. Bir de, bir de belki hiç anlatılmayacak bir gizli öyküye, bir başlangıç öyküsüne sahip olmak.

"Ama şu da var, kırk bir aşk öyküsünden daha belirleyici ne olabilir o yaşlarda, alışıldık hatlarda gidip gelen yeni yetme bir kızın yaşamında?" "Yaşamı kuran, öyküleri kuran yalnızca kırk aşk hikâyeleri miydi?" "Hüzün ve giz, beni ben yapacaktı."

Yukarıdaki satırlar, anlatıcı öznenin anlatı zamanından yarım yüzyıl önceye giderek 1960'ların hemen başlarına gelen yeniyetmelik eşiğindeki Nisan'ın, kendini kurma çabalarıyla aktarıyor. "Nisan'ın kurtulamadığı soru buydu, yazabilmek için mutlaka önce yaşamak mı gerekiyordu? Önce yaşanır, sonra yazılır, sonra yazılanlar ve yaşananlar silinir, sonra önce yazılır, yaşanabilsin diye. Sonra hepsi silinir. Ve başka bir şey yazılır, başka bir şey yazılmış olur." Öyle mi?

Alıntıları, yazınbilimci konumunda metinleriyle bizleri besleyen, geniş verim dağarından tanıdığımız Fatma Akerson'un *Nisan* (YKY, İkinci Basım, 2017, 54, 39, 55, 145) adlı romanından aktardım. Bundan önce yine *YKY* tarafından "üç anlatıdan oluşan" *Kırmızı Motosiklet* (2013) yayımlanmış. Nisan'ın ilk bölümünde bunun görece izine rastlamıştım sanki. Derken ikinci romanını okudum: *Düğmeler ve Başka Şeyler* (2016). O da üç bölüm. İlginç. Yazarın bu son romanı üzerinde ayrıca duracağım zaten. Bu arada belki *Kırmızı Motosiklet*'i de bulmuş, okumuş olurum, kim bilir.

YAZINBİLİMDEN KURMACAYA FATMA AKERSON...

Fatma Akerson, zengin açılımlı iki romanla yazınımızın kapısından içeri bu kez bilimci değil kurmacacı olarak girip kanımca hatırlı bir yer de ediniyor.

Nisan'da, çocukluktan ergenliğe, yetişkinliğe, insan üzerinde baskılayıcı, çeldirici, alkoyucu ne denli öge varsa bunlara karşı anlatıcının kendine dönük çabasına, adımlarına yöneliyor yazar. Bu doğrultuda oyunsu eğlence ögesini asla göz ardı etmeden anlatıcının kendini gerçekleştirmesine, iletişimleriyle iletişimsizliğine, biricikleşmesine veya yaşadıklarını biricikleştirmesine alan açıyor geniş yelpazede. Serüven duygusunu da tetikleyen bir açık biçimle, bunu enikonu kışkırtan biçimle, tutumla.

Kendi biricikliğini kurma çabasıyla yola çıkmış herhangi yazar adayının edebiyat aracılığıyla verdiği "kendini yapma" uğraşının bir ana sorunsal olarak yapıta dağılışı, yeniden yeniden sarılıp sonra makaranın farklı biçimlerde dürülecek yeniden açılışı, katmerli okuma tadı yayıyor. Öte yandan bu varoluşsal bağlamda sürekli bir doğum-ölüm sürecini de dürtüklüyor tabii.

Alımlama olanaklarının üst seviyede sunulduğu anlatı örnekleri bana göre Fatma'nın romanları. Okur kadar, kendine Batı tarzı romancılığımız içinde yol arayan yazarların da özellikle okuması zorunlu yapıtlar bunlar.

ROMANCILIĞIMIZA KATILAN FARKLI BİR "NİSAN"...

Fatma Akerson, dıştan yazar rolü üstlenen anlatıcı bağlamında "kendî(sin)e rağmen büyümüş" (35) olan bu anlatıcıyı yapılandırma biçimiyle, anlatı evreninde gezindirişle farklı bir işe giriyor. Hayat yollarındaki Nisan'ın bütün çaba-

sı da kendini var etmeye dönük zaten. Artalandan akan oluntular aracılığıyla bir döneme, 1960'lara-70'lere toplumsal-ruhsal perspektifle bakma denemeleri de bunlar kuşkusuz.

Bu nedenle anlatıcının kendini arayıp kurması yönündeki süreçle ilgili serüven zinciri olarak bakılabilir anlatıya. Nitekim "bilinen dünyanın o yıpranmış dili ve simgeleri"nden (27) kurtulmanın da yoludur bu. Öyle ya, anlatıcı "hangi dilde anlatacaktır" bunu? (163) Yazarın, âna dönük ileri geri sardığı olguya, farklı açılarla yeniden yeniden bakan tutumu, herhangi filmde ağır çekim havası yayıyor görüntüsü verse de, boşuk bir atmosfere yol açmıyor asla. Fatma, âni yapılandırmaya girişirken de bu yaklaşımın ipuçlarını seriyor.

Öykü türündeki yazılabilirlik çoğulluğunun yanı sıra öykünün farklı açılara dayalı yapılandırılabilmesi ölçüğünde, anlatan kadar alımlayan adına sanal birer müdahaleci konumundaki öteki anlatıcılara da rol veriyor yazar. Böylelikle yazınsal metnin, yaşananı değil, ancak kurulanı, yani kurmacada yaşananı anlatabileceğini gösteriyor bize. Anlatıcı yazar şöyle söylüyor sözcelimi: "Şunları yazarken bile, doğru dürüst yuduramıyorum. Pekâlâ daha hoş sahneler koyabilirim değil mi araya? Ama hayır, bir şey yazıyorum, sonra okuyunca, yok tam da böyle değildi, diye silip atıyorum." (47)

Bu bağlamda, "yaşadığını anlaması için edebiyata ihtiyacı" (61) olan yeniyetmeyle başlayan serüven giderek farklı bir eğri çiziyor. On altı-on yedi yaş genci kadar ileri yaştaki veya farklı düzeylerde gezinen okurun da kendince alabildiğine estetik haz dereceği, üstelik tüketmeye yönelmeden alımlayıp yaşamının okuma artıları arasına koyabileceği bir yapıt *Nisan*.

Büyük yazarlık kumaşı sergileyen Fatma Akerson, anlatı hayalhanesini de yine kadının döşediğini gösteriyor bize. Evet efendim, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününüz, düz söyleyişle Dünya Kadınlar Gününüz kutlu olsun!